

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Zeneelmélet – Szolfézs - Diktálás 6

Egyetemi tanév 2026-2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Zene
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Zeneművészet
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Zeneelmélet – Szolfézs - Diktálás 6			A tantárgy kódja	TLM 3601
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Péter Éva – egyetemi docens				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Csákány Csilla – egyetemi adjunktus				
2.4. Tanulmányi év	III	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	Vizsga
2.7. Tantárgy rendszere	Kötelező			2.8. Tantárgy típusa	Alaptárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2. előadás	1	3.3. szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	24	melyből: 3.5. előadás	12	3.6. szeminárium/labor	12
3.5 Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
3.5.1. A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					12
3.5.2. Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					9
3.5.3. Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórással)					24
3.5.4. Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
3.5.5. Vizsgák					2
3.5.6. Más tevékenységek:					2
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama					51
3.8. A félév összóraszama					75
3.9. Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. tantervi	
4.2. kompetenciabeli	Fejlett éneklési készség és hallás, tiszta vokális intonáció

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel és zongorával való felszereltsége; szakkönyvtár megléte
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel és zongorával való felszereltsége; szakkönyvtár megléte

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

¹ A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP3	Tanulmányozza a zenét
CP6	Kottákat olvas és értelmez
CP10	Dalokat gyakorol
CP12	Azonosítja a zene jellemzőit
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT2	Önmagát népszerűsíti
CT3	Saját szakmai fejlődését menedzseli

6.2. A tanulmányi programra jellemző képzési eredmények (a tantervből kell átvenni)²

A tantárgy által megcélzott tanulási eredmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP3	1. A hallgató/végzett hallgató bemutatja és érvekkel alátámasztva ismerteti a zenei lejegyzés (a zenei írás-olvasás) alapjául szolgáló elméleteket, fogalmakat és alapelveket.	1. A hallgató/végzett hallgató a megszerzett hallási, zenei memória- és zenei írás-olvasási készségeire – beleértve a belső zenei hallást is – alapozva helyesen teremti meg az összefüggést a zenei szöveg és a hangzásbeli megvalósulás között, a szakterülettől függő, változó jelleggel és komplexitási szinten.
CP6	3. A hallgató/végzett hallgató azonosítja a zenei szakterülethez kapcsolódó, illetve azzal érintkező területek releváns információforrásait.	3. A hallgató/végzett hallgató kiválasztja és rendszerezi a zenei szakterülethez kapcsolódó, illetve azzal érintkező területekről származó, történeti, kulturális, esztétikai, stílári stb. jellegű információkat.
CP10	13. A hallgató/végzett hallgató ismeri a repertoár elsajátítására alkalmazott énekes/hangszeres tanulmányi módszereket.	13. A hallgató/végzett hallgató alkalmazza a gyakorlási technikákat (a mű részekre bontása, csökkentett tempóban történő gyakorlás, nehéz szakaszokon való célzott munka), valamint memorizálja a repertoárt.
CP12	4. A hallgató/végzett hallgató meghatározza és ismerteti a klasszikus zeneszerzési technikák és a bevett zeneelemzési módszerek alapjául szolgáló elméleteket, fogalmakat és alapelveket, a zenei nyelv szabályait és nyelvi elemeit, különös tekintettel a szakterületére.	4. A hallgató/végzett hallgató felismeri és megfelelően alkalmazza a klasszikus zenei írástechnikai eljárásokat (homofon és polifon, a szakterülettől függő, változó jelleggel és komplexitási szinten), esztétikai és szemantikai értékekkel bíró eredmény elérésére törekedve.

kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb odalán kell feltüntetni.

CT2	15. A hallgató/végzett hallgató magas szintű ismeretekkel rendelkezik a művészi önpromóció alapelveiről, a személyes márkaépítésről, a szakmai portfólió kialakításáról, valamint a média- és digitális csatornák használatáról. Ismeri a szakterület terminológiáját és a szakmai kommunikáció nemzetközi használatú idegen nyelven alkalmazott konvencióit.	15. A hallgató/végzett hallgató elkészíti a szakmai bemutatkozáshoz szükséges promóciós anyagokat (önéletrajzot, életrajzot, portfóliót), digitális platformokat használ szakmai láthatóságának növelésére, valamint standard szakmai helyzetekben hatékonyan kommunikál szóban és írásban egy nemzetközi használatú idegen nyelven.
CT3	16. A hallgató/végzett hallgató ismeri a karriertervezés és az egész életén át tartó tanulás fogalmait, a továbbképzési és mobilitási lehetőségeket, valamint az idegen nyelven hozzáférhető nemzetközi szakmai erőforrásokat.	16. A hallgató/végzett hallgató felméri saját kompetenciáit, meghatározza szakmai fejlődési céljait, azonosítja a számára releváns képzési programokat, valamint idegen nyelvet használ szakmai tájékozódásra, együttműködésre és projektekben való részvételre.

7. Tárgy-specifikus tanulási eredmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
Ismeri a zenei nyelv alapvető elemeit: hangok, hangjegyek, vonalrendszer, kulcsok, ütemmutatók, hangértékek és szünetek.
Megérti a zenei lejegyzés és a zenei partitúra olvasásának alapelveit.
Ismeri a ritmus, a dallam, a tempó, a dinamika és a zenemű karakterére vonatkozó alapfogalmakat.
Megérti a zene elméleti elemei és egy dal vagy zenei gyakorlat megszólaltatása közötti összefüggést.
Hallás és a partitúra elemzése alapján felismeri egy zenei részlet főbb jellemzőit.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
Melódiai és ritmikai szolfézs-gyakorlatokat végez, betartva a hangmagasságokat és a hangok időtartamát.
Énekhanggal reprodukál dalokat és zenei gyakorlatokat, a dallamvonal és a ritmus pontos követésével.
Hallás után felismeri és azonosítja a zenei elemeket és jellemzőket, így a ritmust, a dallamot, a tempót, a dinamikát és a zenei karaktert.
Az elméleti ismereteket alkalmazza zenei részletek olvasása, megszólaltatása és elemzése során.
Egyszerű ritmikai és dallami struktúrákat zenei diktálás alapján lejegyez, a zenei lejegyzés szabályainak megfelelő alkalmazásával.
Melódiai és ritmikai szolfézs-gyakorlatokat végez, betartva a hangmagasságokat és a hangok időtartamát.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések³
1. Homofon és polifon kórusművek zenei elemzése	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Bibliográfia: Forrai, Jagamas, Halmos, Márkos, Szabó kórusművei
2. Homofon és polifon kórusművek zenei elemzése	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Bibliográfia: Forrai, Jagamas, Halmos, Márkos, Szabó kórusművei
3. Homofon és polifon kórusművek zenei elemzése	-párbeszéd -felfedeztetés -szemléltetés -közlés -modellálás	Bibliográfia: Forrai, Jagamas, Halmos, Márkos, Szabó kórusművei

³ Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.

4. Homofon és polifon kórusművek zenei elemzése	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Bibliográfia: Forrai, Jagamas, Halmos, Márkos, Szabó kórusművei
5. Homofon és polifon kórusművek zenei elemzése	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Bibliográfia: Forrai, Jagamas, Halmos, Márkos, Szabó kórusművei
6. Homofon és polifon kórusművek zenei elemzése	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Bibliográfia: Forrai, Jagamas, Halmos, Márkos, Szabó kórusművei
7. Homofon és polifon kórusművek zenei elemzése	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Bibliográfia: Forrai, Jagamas, Halmos, Márkos, Szabó kórusművei
8. Homofon és polifon kórusművek zenei elemzése	-párbeszéd -felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Bibliográfia: Forrai, Jagamas, Halmos, Márkos, Szabó kórusművei
9. Homofon és polifon kórusművek zenei elemzése	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Bibliográfia: Forrai, Jagamas, Halmos, Márkos, Szabó kórusművei
10. Homofon és polifon kórusművek zenei elemzése	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Bibliográfia: Forrai, Jagamas, Halmos, Márkos, Szabó kórusművei
11. Homofon és polifon kórusművek zenei elemzése	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Bibliográfia: Forrai, Jagamas, Halmos, Márkos, Szabó kórusművei
12. Homofon és polifon kórusművek zenei elemzése	-párbeszéd -analízis -közlés -modellálás	Bibliográfia: Forrai, Jagamas, Halmos, Márkos, Szabó kórusművei
Könyvészet Berger, W.G.: <i>Dimensiuni modale</i>. Editura Muzicală, București, 1979 Diaconu, Adrian: <i>Teorie superioară a muzicii</i>. Conservatorul "George Enescu", Iași, 1978. Forrai Miklós, <i>Öt évszázad kórusa</i>, Zeneműkiadó, Budapest, 1998 Giuleanu, Victor: <i>Tratat de teoria muzicii</i>. Editura Muzicală, București, 1986 Keszler Lőrinc, <i>Zenei alapismeretek</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 2000. Lendvai Ernő: <i>Bartók és Kodály harmóniavilága</i>, Budapest 1975. Péter, Éva. <i>Márkos Albert vokális népdalfeldolgozásai</i>. Ed. Presa Universitară Clujeană, 2012. Péter, Éva. <i>The Genevan Psalms (1562) in the Hungarian Choral Literature</i>. In: <i>Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica</i>, LVII, 2, 2012, pp. 29–41. Péter, Éva. <i>Zoltán Gárdonyi Serving Ecclesiastical Music</i>. In: <i>Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica</i>, LIX, 2, 2014, pp. 133–151. Péter Éva, <i>János' Jagamas Folk Song Arrangements</i>, In: <i>Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica</i>, Volum Nr: LXV-2, An: 2020. pp.. 307-320 Péter Éva, <i>Zeneelmélet</i>, Presa Universitara Clujeana Kiadó, Kolozsvár, 2017.		

Peter Eva, *The Endre Ady poems featured within László Halmos' oeuvre*, Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, Volum Nr: LXIV-2, An: 2019.

Péter, Éva. *Csaba Szabó: The Ballad of Mason Clement*. In: *Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica*, LXI, 2, 2016, pp. 245–256.

Ripă, Constantin: *Teoria superioară a muzicii*. Vol.I. Sisteme Tonale; Vol.II. Ritmul. Ed. Media Muzica, Cluj, 2001-2002.

Salzman, Eric: *A 20. század zenéje*. Zeneműkiadó, Budapest, 1980.

8.2 Szeminárium/ Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Moduláció: a hangnemi kitérés és a moduláció közötti különbség; a kiinduló- és a célhangnem, a záratok és a moduláció pillanatának azonosítása.	Énekes bemutatás, utánzás, szolmizáció, dallami és ritmikai visszhangjáték.	Szelényi István: Gyakorlati modulációtan; válogatott moduláló példák és szolfézsek.
2. Diatonikus moduláció elsőfokú rokon hangnemek között közös akkorddal. Elemzés, a funkciók folyamat intonálása és szolmizálás.	Szolmizáció, hallási összehasonlítás, láncgyakorlat, hangos és belső hallás alapú váltakozó éneklés.	Szelényi István: Gyakorlati modulációtan; gyakorlatok dúr és moll hangnemekben.
3. Moduláció párhuzamos és azonos alapú hangnemek között. A közös akkordok, az új domináns és a megerősítő zárlat felismerése.	Bemutatás, szolmizáció, összehasonlító gyakorlat, emlékezetből való éneklés és szóbeli transzponálás.	Válogatott moduláló szolfézsek és hallásgyakorlatok; zenediktálás.
4. Moduláció távolabbi hangnemekbe közvetítő hangnemek révén. A tonális terv követése szolmizálás közben.	Szolfézs, hallás utáni visszaéneklés, hangos és belső hallás alapú váltakozó éneklés, rövid dallamdiktálás.	Szelényi István: Gyakorlati modulációtan; fokozatos példák.
5. Kromatikus moduláció mellékdominánsokkal és közös alterált akkordokkal. Az alterációk intonálása és a funkciók felismerése.	Bemutatás, intonációs gyakorlat, szolfézs ütemezéssel, hallás utáni felismerés és rövid zenediktálás.	Péter Éva: Zeneelmélet; Szelényi István: Gyakorlati modulációtan; válogatott gyakorlatok.
6. Moduláció szűkített szeptimakkorddal és enharmonikus eljárásokkal. Halláselemzés, intonálás.	Gyakorlat tonális támpontokkal, egyéni és csoportos szolfézs, ütemezés, memorizálás és dallamdiktálás.	Râpă-Nedelcuț: Solfegeu pentru toți, II. kötet. Válogatott moduláló példák és szolfézsek; zongorás és énekes gyakorlatok.
7. A moduláló szolfézs összefoglalása: lapról olvasás, a tonális terv azonosítása, memória- és zenediktálás.	Bemutatás, összehasonlítás, intonációs gyakorlat, szolfézs és zenediktálás.	Válogatott moduláló repertoár; gyakorlati értékelés. Râpă-Nedelcuț: Solfegeu pentru toți, II. kötet.
8. Heptatonía secunda: a rendszer kialakítása; egész- és félhangok elrendezése. Intonálás és felismerés.	Intonációs gyakorlat, szolfézs ütemezéssel, emlékezetből való visszaéneklés és zenediktálás.	Bárdos Lajos: Heptatonía secunda, In: Harminc írás; hangsor- és hallásgyakorlatok.
9. Heptatonía secunda: jellegzetes fordulatok, akkordok.	Zongorás bemutatás, halláselemzés, intonálás, lapról olvasás.	Bárdos Lajos: Harminc írás; válogatott vokális és hangszeres példák.
10. A heptatonía secunda móduszai: hangsorszerkezet, jellegzetes fokok és összehasonlító éneklés.	Bemutatás, hallási összehasonlítás, intonációs gyakorlat, szolfézs, memorizálás és dallamdiktálás.	Hangsorépítési, transzponálási, szolfézs- és hallásfelismerési gyakorlatok. Râpă-Nedelcuț: Solfegeu pentru toți, vol. II
11. A heptatonía secunda további móduszai, beleértve az akusztikus hangsort. A jellegzetes fokok intonálása szolfézsek keretében.	Gyakorlat tonális támpontokkal, hallási összehasonlítás, szolmizálás, dallamdiktálás.	Bárdos Lajos: Harminc írás; részletek a XIX–XX. századi repertoárból.
12. A heptatonía secunda összehasonlítása diatonikus móduszokkal; hallásgyakorlatok.	Zongorás bemutatás, halláselemzés, intonálás, szolfézs és zenediktálás.	Hangsor-gyakorlatok, szolfézsek és válogatott zenei részletek.

Könyvészet

Bárdos Lajos: *Heptatonía secunda*, In: *Harminc írás*. Zeneműkiadó, Budapest, 1969.

Râpă, Constantin: *Teoria superioară a muzicii*. Vol.I. Sisteme Tonale; Vol.II. Ritmul. Ed. Media Muzica, Cluj.

Râpă, Constantin; Nedelcuț, Nelida: *Solfegiu pentru toți. Manual complet de învățare a citirii muzicale*. Vol.II. Editura MediaMusica, Cluj, 2002.
 Szelényi István: *Gyakorlati modulációtan*. Zeneműkiadó, Budapest, 1960.
 Péter Éva: *Zeneelmélet*. Presa Universitară Clujeană, 2017.
 Megjegyzés: A tananyag elsajátítása válogatott szolmizációs és zenediktálási példák feldolgozásával, valamint egyéni tanulással történik.

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ⁴	9.2 Értékelési módszerek ⁵	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	A zeneelméleti fogalmak ismerete, a zenei nyelv megértése és a zenei tevékenységek tudatos gyakorlása.	Az elméleti ismeretek szintjének ellenőrzése írásbeli teszttel.	33%
9.5 Szeminárium/ Labor	A zenei halláskészség értékelése	Gyakorlati ellenőrzés zenediktálással.	33%
	A zenei olvasáskészség értékelése a tanult, a lapról olvasott anyag, valamint a memorizált dallamok elszolmizálásával.	A szolfézsanyag elsajátításának folyamatos ellenőrzése a tanév során, valamint gyakorlati vizsga a szemeszter végén.	33%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Az 5-ös jegy megszerzésének feltételei: legalább 10 előadáson és 10 szemináriumon való részvétel; a félév során az elméleti ismeretek részértékelésén legalább 5-ös jegy elérése; továbbá a tanév során megszerzett gyakorlati készségek igazolása. A záróértékelés minden próbáján legalább 5-ös jegyet kell elérni: Zeneelmélet – írásbeli próba; Szolfézs – gyakorlati próba; Zenediktálás – gyakorlati próba.			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁶

	x	A fenntartható fejlődés általános ikonja						
								
			x					

⁴ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁵ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

⁶ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az [Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás](#) szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.

10 INEALITATI REDUSE 	11 ORASE SI COMUNITATI DURABLE 	12 CONSUM SI PRODUCTIE RESPONSABIL 	13 ACTIUNE CLIMATICA 	14 VIAA ACVATICA 	15 VIAA TERESTRA 	16 PACE, JUSTITIE SI INSTITUTII EFICIENTE 	17 PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR 	Nem alkalmaz- ható
								

Kitöltés időpontja:
2026.04.15

Előadás felelőse:
Dr. Péter Éva

Szeminárium felelőse:
Dr. Csákány Csilla

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2026.04.20.

Intézetigazgató:
Dr. Péter István